

modern módon egy kis reklámot csináltattak maguknak. Legutóbb Debreczenben voltak. Itt is meglátogatták a «*Debreczeni Hírlap*» szerkesztőségét, mely következő sorokban emlékezett meg róluk:

«Tegnap városunkba érkezett két turista ifjú, Kovács József és Péchy Frigyes nagykanizsai diákok, kik július 5-én indultak el hazulról s bejárva a Balaton vidékét, Keszthelyt, Badacsonyt, Szekesfehérváron át Budapestre mentek. Ott neki vágtak a nagy alföldnek s Czegléden, Szolnokon keresztül tegnap délután 4 órakor városunkba jöttek s itt a collégiumban kaptak szállást. Innen Nagy-Váradon át Kolozsvárra mennek a tordai hasadékig s bejárva a székely földet, a déli vidékeken mennek haza. Az ifjak mindenütt gyalog mennek».

Labdajáték-társaság. Az aradi állami főreáliskola VI—VII. és kir. főgimnázium VI—VII. osztályainak Aradon időző növendékei a szünidő tartamára «Junior» néven füles labdajáték-társaságot alakítottak, a melynek célja, hogy az estéknek 5—8 óráig terjedő részét a tagok kellemesen eltöltsék. A társulat tagjai, már eddig is szép számmal, naponként a jelzett időközben összegyülekeznek és igen kellemesen mulatnak.

Az érettségi vizsgálatok eredménye.

Aradi állami főreál: vizsgát tett 13, jelesen 6, jól 6, egyszerűen 1, nem bukkott senki.

Besztercebányai r. kath. főg.: vizsgát tett 34, jelesen 4, jól 5, egyszerűen 17, két óra bukkott 3, egy évre 5.

Brassói állami főreál: vizsgát tett 6, jelesen 1, jól 2, egyszerűen 3, nem bukkott senki.

Egri áll. főreál: vizsgát tett 12, jelesen 1, jól 3, egyszerűen 4, két óra bukkott 1, egy évre 3.

Keszthelyi r. kath. főgimn.: vizsgát tett 13, jelesen 4, jól 5, egyszerűen 3, két óra bukkott 1.

Kis-Kán-Félegyházi k. főg.: vizsgát tett 24, jelesen 2, jól 3, egyszerűen 13, két óra bukkott 5, egy évre 1.

Kolozsvári unit. főgimn.: vizsgát tett 17, jelesen 3, jól 6, egyszerűen 6, két óra bukkott 1, végleg 1.

Mezőtúri ev. ref. főgimn.: vizsgát tett 11, jelesen —, jól 2, egyszerűen 7, két óra bukkott 1, egy évre 1.

Miskolci ev. ref. főgimn.: vizsgát tett 27, jelesen 2, jól 5, egyszerűen 13, két óra bukkott 4, egy évre 3.

Pécsi áll. főreál: vizsgát tett 16, jelesen 3, jól 7, egyszerűen 5, két óra bukkott 1.

Pozsonyi ág. ev. lyceumban: vizsgát tett 27, jelesen 4, jól 8, egyszerűen 11, két óra bukkott 2, egy évre 2.

Pozsonyi k. kath. főg.: vizsgát tett 49, jelesen 4, jól 13, egyszerűen 22, két óra bukkott 8, egy évre 1.

Soproni ág. ev. főgimn.: vizsgát tett 54, jelesen 6, jól 14, egyszerűen 22, két óra bukkott 10, egy évre 2.

FEJTÖRŐ.

Rovatvezető: Csizsár József.

Számtani kérdés:

Valaki tartozik nyolcz év múlva 5640 frtot fizetni; készpénzben mennyivel törlesztheti azt ma 5%-os kamatos kamattal mellet?

Földrajzi kérdés:

Melyik török város az, melynek nevéből betűjátékot lehet csinálni olyképen, hogy három első betűjét levágva, utána teszszük s így nyerünk egy magyar szót, mely második személyű birtokos raggal van ellátva?

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

Történelmi kérdés:

Hogy hívták és mely népek volt legnagyobb istene az az emberek és napistene, kinek a karvalyok valának szentelve s ezért leginkább karvaly-fővel ábrázolták? A magyar nyelvben van egy ily hangzású rag. (Rác S.)

Természetrizai kérdés:

Mi a neve azon madárnak, a melynek színe hamuszürke; bőbitája világos; feje, nyaka, begye és hása élénkebb rózsaszínű? Hazája Ausztrália, hol nagy csoportokban tanyázik s honnan hozzánk igen gyakran hozzák be.

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1899. augusztus 27.

A 32. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Irodalomtörténeti kérdés: Faludi Ferencz, szül. 1704. Németújvárott, megh. 1779. Rohonczon. **Történelmi kérdés:** Kosciuszko Tádé, Csengey Gusztáv írt róla verset «A fogoly lengyel» czímen. **Számtani kérdés:** 32-99 év múlva. **Képrejtvény:** A nagyzás hóbortja.

Helyesen fejtették meg: Lichtenstern Béla, Bartsch Sándor, Windt Lajos, Bohrandt Lajos, Kemény Antal, Róth Ottó, Mandel Miksa, Schwitzer Zoltán, Gulovics Andor, Litsek Zoltán, Istvánffy József, Miróczky Árpád, Ács Nagy István, Kehil József, Balkányi Kálmán, Pláger Leo, Polnitzky Leo, Blumberg A., Lissen S., Borosnyay Oszkár, Horváth Sándor, Szenyovszky Ferencz, Isokrujev (?) Kristóf, Jankó Béla, Lauffer Rezső és Ödön, Niegreisz János, Puskás Endre, Vadas Zoltán.

A kitűzött könyvjutalmat Verne: «Utazás a föld alatt» című művét *Halász Lajos* tanuló nyerte el Budapesten.

SZERKESZTŐI TELEFON.

Azokat, a kik irodalmi pályázatunkon jutalmat nyertek, kérjük, hogy tudassák velünk pontos ezimeiket, mert a jutalomkönyveket addig nem küldjük el. — **S. E.** A kis elbeszélés ügyesen van megírva, de hiányzik a poétja. — **A «Hazafelé»** című vers az eddigiekhez képest igen nagy haladást mutat. — **H. S.** Budapest. Tudósítónak elfogadtuk. — **Blumberg.** Ebben az évben megelégednek még a gimnázium hatodik osztályának bizonyítványával, de a jövő évben már érettségi kell. — **F. J.** «Az én supplicálásom» bevált, honorarium gyanánt valami szép könyvet küldünk. — **T. S.** Budapesten nincs ásvány- és kagyló-kereskedés. Talán Calderoninál kaphat. **M. A.** — Dobsinai Jégbarlang. Bizony a megbírálásra most nem igen van időnk.

Vidéki szülők figyelmébe.

Keresztény család (keresk. isk. gymn. közelében) elvált 2—3 tanuló ifjút teljes ellátásra mosással együtt. Jó bánásmód és gondos felügyelet biztosíttatik. Ajánlatok «Ellátás» jelige alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	SZERKESZTI	FŐMUNKATÁRS:	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 1 frt 20 kr.	Dr. RUPP KORNÉL	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre ... 2 frt 40 kr.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.		IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre ... 4 frt 80 kr.	Kéziratokat nem adunk vissza.		
Megjelenik minden vasárnap.			

VÉGE A PIHENÉSNEK.

(*) Meg vagyok arról győződve, hogy a tanulói ifjuság kilenczven százaléka szívesen köszönti a szép őszi napokat hozó szeptembert s nem is annyira azokért a szép őszi napokért, hanem azért, hogy ismét megkezdődnek az előadások.

Azok, a kik most lépnek először a középiskolába, bizonyára végtelen boldogok, s türelmetlenül várják, hogy gimnazisták, vagy realisták legyenek. Ezeknek, — tapasztalásból tudom — igen hosszú a vacatio.

Azok, a kik már eddig is középiskolába jártak, azért örülnek, mert egy osztálylyal magasabbra jutnak, s így pl. az első osztályos szívesen jön vissza, mert már a másodikba jár, a negyedik meg már a főgimnáziumba kerül és görögöt tanul, a heted osztályos, mivel már az utolsó évet járja s szeretne az év munkájába mielőbb belefogni, hogy minél előbb el is végezhesse és érett ember legyen.

Ismétlem, elenyésző csekély azoknak a diákoknak a száma, a kiknek fájdalmat okozna, hogy vége van a vacationak. Még a secundás diák is örül neki, mert vagy átmegy a javító vizsgán, vagy ha több tárgyból bukkott — s olyan jó szülői vannak, a kik megengedik neki, hogy ismételjen — akkor legalább bizik abban, hogy az ismétlés esztendejében mulasztásait helyre hozza.

Azokat a fiukat, a kik nem örülnek az új iskolai évnél, ha tőlem függne, nem adnám iskolába. Ha nincs kedvük tanulni, minek erőltetik a tanulást. Vagy menjenek olyan pályára, hol inkább gyakorlati, mint elméleti tudásra van szükség, a hol látni, meg hallani kell azt, a mit meg kell

tanulni, mint sem könyvből tanulni. Mert bizony — tudom én — legtöbb diáknak a könyv nem kell.

Nagy dolog is az, előadás után leülni a könyv mellé s addig nyugton maradni, a míg a fejünkbe nem plántálódik az, a mi abban a könyvben van. Némely diák kezébe veszi a könyvet, el is olvassa a feladatot egyszer, talán kétszer is, s mikor így olvassa, olyan könnyűnek látszik az a feladat — a mit különben már hallott az iskolában is, — hogy az úrfi komolyan meg van arról győződve, hogy ő nagyon jól tudja. Nyugodt lelkiismerettel megy az iskolába is, de, — csodálatos és bosszantó pech — mikor fölhívják csak «ez vagy az a szó nem jut az eszébe» s aztán a kegyetlen tanár beszekundázza.

Bizony, bizony, nem is úgy kell ám tanulni. Igen kevés diák tudja azt, hogy hogyan kell tanulni. Pedig azt is tanulni kell, hogy hogyan kell tanulni, s a ki ezt nem tudja, igen gyakran a saját hibája nélkül kerül bajba. A szülők korholják, hogy rest, hogy éhhetetlen, — pedig talán nem is a restségen múlik, hogy nincs a tanuláshoz szükséges látszatja.

Tapasztalásból tudom ezt s nem egy jó hajlandóságú diákom lett gyengébből jó tanulóvá, mikor megtanítottam tanulni. Ehhez azonban sok jó akarat, komoly törekvés és nemes ambitio kell. Természetes, hogy nem számíthatók ide azok, a kiktől a difficilis natura megtagadta a szükséges tehetséget.

Azért tehát ti, a kik e sorokat olvassátok, szorgalmasan fogjatok hozzá a tanuláshoz, tegyetek eleget kötelességeiteknek, a melynek teljesítése csak édes lehet, hiszen nektek válik majd idővel hasznotokra, — és ne sajnáljátok, hogy újra megkezdődik a munka és vége a pihenésnek.

AZ ORINOCON FÖLFELÉ.

Irta Verne Gyula.

35

XIV.

Viszontlátásra.

December 22-dikén a két falca útra készen állott. Ebben az időtájban az Orinoco vizállása még nem volt nagyon magas.

A «Moriche»-t és «Gallinetta»-t az evezőslegényeknek nagy ügyel-bajjal mintegy öt kilométernyire lejjebb kellett szállítaniok, a hol elegendő mély volt a víz.

Esperante atya a falcáig akarta gyermekeit elkísérni, Martial, a ki teljesen felépült és Gomo szintén hozzá csatlakoztak.

Ötven guaharib volt a kíséretük, hogy útközben semmi bajok se történjék.

Valdez és Parschal készen várták őket. Paterne a «Moriche»-ra szállott fel, a fiatal házasok pedig a «Gallinetta»-ra. A két falca természetesen mindenütt egymás mellett fog haladni, s így Paterne nem félhetett attól, hogy egyedül majd unatkozik.

Az időjárás nagyon kedvező volt. Gyöngye keleti szellő fujdogált, s a nap tűz-sugarai felhőfátyolon szűrődve át, hőségükből vesztek.

Kermor ezredes és Martial lementek a víz széléig, hogy gyermekeiket még egyszer a szivókra öleljék. Bizony a két férfiú is sirt, Jeanne is sirt.

Helloch biztatólag súgta hitvesének a fülébe:

— Szeretett Jeannom, visszahozlak én még szüleidhez! Nehány hónap múlva újra Santa-Juanában leszünk...

— Hohó, nem ketten jöttök, hanem hárman jövünk — vágott közbe Paterne, — még csak az kellene, hogy engemet otthon hagyjatok. Van még itt elég ritka faj növény, melyet egyebütt nem találhatunk, csak a misszió-telepen, ... majd lelkére beszélek én a miniszternek...

— Isten veled, ... édes jó Martialom, ... Isten veled! — mondá a fiatal asszony, s kebelére borult a vén katonának.

— Isten veled, ... Jeanne ... és gondolj néha a te együgyű nagybátyádra, a ki ... a ki sohasem fog rólad megfélekedni.

Végül Gomóra került a sor. Neki is kijutott a csókból és ölelésből.

— Isten önnel, atyám! — mondá Helloch Jakab, s megszorította a hittérítő kezét — Isten önnel! ... A viszontlátásra! ... A viszontlátásra!

Helloch Jakab, felesége és Germain Paterne beszállottak a «Gallinetta»-ba.

A kötelet eloldották, a kis vitorlát dagasztotta a szél ... A csónak elindult, s a parton áldásra terjesztette kezét a hittérítő.

Martial őrmester, Gomo és a kíséretül jövő guaharibok kis csapata visszafelé vették az útjukat.

Nincs szükségünk arra, hogy nyomról-nyomra

kísérjük hazatérő utasainkat lefelé az Orinocón. A víz mentén gyorsan haladhattak, háromszor vagy négyszerre kevesebb időbe és tízszerre kevesebb munkába került az út, mint felfelé jövet. A falca vontatása sem vált sehol szükségessé, s az árral együtt vigan úszott a «Gallinetta».

Ismét elhaladtak azok mellett a szigetek, gyarmatok mellett, a melyeket már ismertek; a zuhatagoknál nem kellett viaskodniok az ellentétes árral; a vizállás elég mély volt mindenütt.

Bezzeg jól esett most visszagondolniok azokra a veszélyekre, a melyek egykor halálos aggodalomba ejtették őket!

A mint Baré kapitány telepéhez érkeztek: Jeannenak eszébe jutott, hogy itt gyötörte őt az a halálos láz, s ha Helloch Jakab nem szerzett volna coloraditot, bizonyára nem menekült volna meg a biztos haláltól.

Majd arra a helyre értek, hol a marha-csordát a rettenetes gymnoták, a villamos angolnák, támadták meg.

Danaóban Assomption úrhoz szólottak be. Helloch bemutatta neki Jeannet, mint feleségét. No hiszen nagy volt a házbeliek öröme, midőn megtudták, hogy az a bizonyos ifjú, ki Martial nevű nagybátyjával náluk megszállott, most Helloch úrnak a felesége.

Vége január 4-dikén a «Gallinetta» és a «Moriche» az Atapabo torkolatához érkeztek. Éppen három hónapja mult ekkor annak, hogy San-Fernandóból elindultak s ott hagyták a ciudad-bolivari három geográfust.

Paterne szörnyen kíváncsi volt arra, hogy vajjon ott rekedtek-e még San-Fernandóban, vagy már régen eldöntötték az Orinocónak vitás kérdését és hazamentek?

Ezt a kíváncsiságot négy nappal utóbb a caicari kormányzó elégitette ki. Ugyanis utasaink beszólottak hozzá is. Mindenekelőtt számot adtak neki arról, hogy Kermor ezredest megtalálták, hogy Jeanne jelenleg Helloch Jakabné, s hogy az Alfonz bandáját megsemmisítették.

— A mi a három bolivari tudóst illeti — mondá a kormányzó — azok még most is itt vannak, s hévvel vitatkoznak a három folyó érdekében.

Valóban még aznap este kezét szoríthattak a három utitársal.

Elképzelhetjük, hogy nagyot nézett Miguel úr meg két társa, midőn Jeant női ruhában, Helloch Jakab karjába kapaszkodva pillantották meg.

— Mire magyarázzuk ezt az álruhát? — kérde Varinas.

— Arra, hogy elvettem Jeant feleségül — felelé Helloch Jakab.

— Micsoda, ön elvette Kermor Jeant feleségül? — pattant fel tágra nyitott szemekkel Felipe.

— Nem Kermor Jeant, hanem Kermor Jeanne kisasszonyt.

— Hogyan? — álmélkodék Miguel, tehát Kermor kisasszonyt?

— Úgy van, Jeannak a testvérhugát — jegyzé

meg nagy komolyan Paterne, — úgy-e hogy szakasztott képmása Jeannak?

Végül aztán Helloch mindent elmesélt a tudósoknak, s azok szerfölött örvendettek, hogy útjuknak olyan szerencsés vége lett. Szerencsét és boldogságot kívántak Helloch Jakabnének, hogy atyját, Kermor ezredest a santa-juanai misszió telepének hittérítőjében megtalálta.

— Hát az Orinoco? — veté közbe Paterne — hányadán vannak az Orinocóval?

— A régiben — viszonzá Miguel.

A mint ez a kérdés szőnyegre került, Varinasnak és Felipnek villámokat szórt a szemé, Miguel úr pedig néma megadással lehajtotta a fejét.

Az Atapabo és Guaviar — t. i. Varinas és Felipe — elkezdtek hadakozni, ha lehet, még nagyobb tűzzel és elkeseredéssel, mint hajdanában... Nem! Soha ezek megállapodásra nem fognak jutni.

— Uram! — pattant fel Varinas — feleljen meg ön arra a kérdésre, s tagadja, ha van bátorsága hozzá, hogy nem neveztek-e kiváló szaktudósok a Guaviart Nyugati Orinocónak?

— Ön az egyetlen szaktudós, a kinek ez a véleménye! — vágott vissza Felipe.

Ezzel megindult a szó-esata.

Immár hónapok óta napfelkeltétől naplenyugtáig így folyt ez; egy nap sem volt fegyverszünet az elkeseredett ellenfelek között.

Az ön Atapabójának fekete a vize, s még csak annyi ereje sines, hogy megváltoztassa az Orinoco vizének a színét!

— Az ön Guaviarja szentes sárga, de San-Fernandótól néhány kilométernyire meg sem lehet különböztetni az Orinoco vizétől.

— Az ám, csak hogy a Guaviarban, Varinas uram, temérdek a kaiman, holott az Atapabó-

ban csak nyomorult fekete halaeszkák ficzánkolnak.

— Tessék hajóval neki indulni az ön Atapabóján, Felipe uram, majd meglátja meddig juthat, holott a Guaviaron ezer kilométernyire is elmehet, bizony még tovább is.

— Már szó, mi szó, uracskaím, de bizonyos, hogy mi vagyunk a vízi út, az Amazon vidéke és a köztársaság között!

— Mi pedig Venezuela és Columbia között!

Miguel úr bölcsen hallgatott az Atapabo-

Guaviar dicsérő-himnuszának halatára. Hagyta őket, csendes mosolygott. A hatalmas Orinoco pedig ez alatt csendes hém-pölygött kétezere-öttszáz kilométer hosszú medrében.

A tovább utazásra megtették utasaink az elő-készületeket. Helloch levelet irt Kermor ezredesnek s reá bizta egy kereskedőre, a ki éppen Santa-Juanába igyekezett.

A san-fernan-dói kormányzó búcsúlakomát rendezett a vendégek tiszteletére, természetesen a tudósokat is meghívta, s ezen az estén Varinas meg Felipe fegyverszünetet kötöttek. Jeanne megkérdezte Miguel-től:

— E szerint Miguel úr az önök «Maripare»-ja nem fog a «Gallinetta»-hoz és «Moriche»-hoz csatlakozni.

— Alig hinném — viszonzá Miguel úr szomorúan bölintva a fejével.

— Még igen fontos kérdéseket kell tisztáznunk — jegyzé meg Varinas.

— Vizsgálódásainkat is kell folytatnunk — vélekedék Felipe.

— Akkor hát a viszontlátásra, uraim! — mondá Helloch Jakab.

— A viszontlátásra? — kérde Miguel.

— Úgy van — felelé Paterne — a viszont-

NAGY ÜGYGYEL-BAJVAL KELLETT LEJEBB SZÁLLÍTANIOK.

látásra San-Fernandóban, majd akkor, ha mi újra visszajövünk . . . tiz hónap múlva, . . . mert nem valószínű, hogy addig eldől az Orinoco-kérdés . . .

Szíves búcsút vettek a kormányzótól, a geográfusoktól s másnap, január 9-dikén elindultak. San-Fernandó nemsokára eltűnt a távol kódében.

Egy órával utóbb arra a helyre jutottak, a hol Helloch megmentette volt Jeannenak az életét, midőn a rettenetes chubasco dühöngött.

— Úgy van drága Jeanneom! . . . Itt történt! — mondá Helloch, midőn felesége szöbe hozta a dolgot.

A következő napokban a kedvező irányú szél még inkább meggyorsította a falcák haladását. A Maipure és Atur zuhatagjain minden baj nélkül úsztattak le. Élelmi szerekben sem fogytak meg.

Mirabal úrról sem feledkeztek meg, fölkeresték öt tigris ültetvényein, s huszonnégy óra hosszáig élvezték a vendégszeretetét e derék barátságos úri embernek.

La Urbanában minden szükséges útravalót beszereztek, a falcákat rendbeszedették s tovább folytatták az utat.

Megemlékeztek a teknősbékák százezreiről is, melyek iránt Helloch nagy hálát érzett a szívében, mert ezek adtak először alkalmat arra, hogy Jeannékkal találkozzanak.

Január 25-dikén Caicarába érkeztek.

Itt aztán el kellett válniok a falcák gazdáitól. Bőkezűen megfizették őket, meg is jutalmazták azon felül, s melegen kezét szorították a két derék kormányossal, kik a veszélyek közepett hűségesen kitartottak mellettök.

Caicarából egy postahajó két nap alatt elszállította utasainkat Ciudad-Bolivarba, onnan pedig Caracasig vasuton mentek.

Tiz nappal utóbb Havannában voltak, s meglátogatták az Eridie családot, huszonöt nap múlva pedig Európában, Franciaországban, Bretagneban, Saint-Nazaireban, Nantesban voltak.

Ekkor Germain Paterne így szólott Helloch-hoz:

— Tudod-e, Jakab, hogy ötezer kilométernyi utat tettünk meg az Orinocón? . . . Nemde, egy cseppet sem untad magadat ezen a hosszú úton?

— Nem, főleg visszajövet! — felelé Helloch Jakab s boldogan mosolygva nézett Jeannera.

(Vége.)

KENYÉR ÉS BECSÜLET.

Regény az ifjúság számára.

18

Irtó Gaal Mózes. Illusztrálta Neogrády Antal.

— Én is az volnék, főszolgabíró úr!

— Teringettét, mindjárt gondoltam. A beszéde egészen erdélyi volt, de még a hangja is . . . No ennek szívéből örvendek!

— Egy kicsi sültet tettünk félre, hogy éhesen ne feküdjék le. A bort különösen a figyelmebe ajánlom. Tiszta ezelnai termés, a Telekiek pinéjéből küldötte egy régi iskolatársam. Együtt tanultunk volt Enyeden —

— Én is ott végeztem a kollégiumban.

— Igazán? . . . No nézze meg az ember! . . .

Akkor hát szervusz édes öcsém, mert a ki Enyeden tanult, azzal én jó barátságban akarok lenni . . .

Igy telt el az idő éjjelig.

A doktornak egy külön szobában pompás ágyat vettetett a főszolgabíró, s újlag megígérte, hogy mindent megtesz, a mit parancsolni fog.

— Micsoda becsületes, derék, okos egy fiatal ember ez — mondá másnap az ismerőseinek, — mindjárt gondoltam, hogy erdélyi, s hogy Enyeden járt a kollégiumban.

Másnap kora hajnalban már talpon volt a fiatal orvos. A többi utczákat vette sorra, s a legszigorúbb rendszabályokat kötötte a lakosok szívére. Vigasztalta a betegeket, orvosságot osztott szét, s volt valami az arcában, a szemében, a szavában az egész lényében, a mi kimondhatatlanul jól esett a betegeknek. Bizalmat keltett maga iránt, tanácsait megfogadták, s nem jutott eszébe senkinek, hogy valójában még csak gyermek-ember az, a ki a rettenetes kórral felvette a harezot.

A barak-építéshez is rögtön hozzáfogtak, s az alispán maga kereste fel az építkezésnél jelenlevő fiatal orvost, hogy vele a teendőkről értekezzen.

Az ácsok egy részét csaknem erőszakkal kellett oda teremteni, de a főszolgabíró meg akarta mutatni, hogy hathatósan támogatja fiatal barátját a nemes, önfeláldozó munkában.

Harmadnapra már úgy a hogy össze volt róva a barak a város végén, biztos távolban a lakosoktól, s oda aztán akár úr volt a beteg, akár koldus mind kiszállították. A belügyminiszter újabb utasítást adott, hogy a költséget nem kell kimélni, s a kolera-orvosok rendelkezéseit mulhatatlanul foganatosítsák.

Igaz, hogy e szomorú deszka-házból éjnek idején számos holttestet szállítottak ki a temetőbe, s gyakran megesett, hogy a ki apja vagy anyja, bátyja vagy öccse után tudakozódott, ezt a rettenetes feleletet kapta: «már nem szenved többé, — de az is igaz, hogy a lakosokat többé már nem gyötörte oly irtózatosa a halál félelme, s midőn az első beteg gyógyultan került ki a barakból, kezét imára kulcsolva áldotta a fiatal doktort, a ki a halál karjából kiragadta.

Sólyom János nem félt attól, hogy ő is áldozata lesz a pestisnek. Nyugodtan járt-kelt köztük, mint az a csodálatos hadvezér, kiről a mondában olvassuk, hogy a golyózáporban sértetlenül sűrűforog, s buzdítja a katonáit.

A haldoklók nyöszörgése, a titokzatos csend,

mely éjjel honolt a barakban, gyakran megrendítette, de lelkét megerősítette a tudat, hogy jót és nemeset cselekszik.

XXVI. FEJEZET.

Egy pap-család pusztulása.

A második héten történt, hogy lovas legény jött Tordára egy szomszéd faluból. Levelet hozott s a kolera-doktort kereste. A durva papírra irt sorok nagyon meghatották az ifjút.

«Igen tisztelt orvos úr, édes apám haldoklik, édes anyámnak most kellett lefeküdnie. Halálos félelemmel írom ezt a néhány sort. Nekem nincsen ezen a világon senkim . . . senkim! . . . Mentse meg őket, a jóságos Isten nevére kérem, jöjjön és mentse meg őket. Sóvári Jolánka.»

Szép, gyöngéd vonások, sűrű könyektől elmosott volt egyik-másik szó.

Egy pap leánykája írta, kit a szülők a kolozsvári iskolából hoztak haza attól való félelmükben, hogy távol tőlük ragadhatja el a halál.

A fiatal doktor székérre ült rögtön, sietett, hogy segítsen, ha ugyan lehet még rajtok segíteni.

A lovaslegény egész úton Jolánka kisasszonyról beszélt, kinél szebb és jobb angyal még a fényes mennyországban sincsen.

— Nem is lehet az, kolera-orvos úr, hogy a jó Isten árvaságra juttassa a kisasszonyt! Alig tizenhárom éves — — —

Miért, miért nem, de roppant részvétet érezett

János az ártatlan, jó gyermek iránt. Az ódon paplak kapujában egy zokogó, fekete ruhás leányka várta. Kezet akart a doktor úrnak csókolni, de a mint megpillantotta az ifjú orvos arcát, mintha lábai megdermedtek volna, úgy bámult reá. Szólani nem tudott, de a szeme, azok a könnyel telt nagy, ártatlan kék szemek elmondottak mindent helyette:

— Hát ez az ifjú ember a esoda-doktor, a kiről annyit beszélnek, kiből úgy biznak, mint az őrző angyalban, a ki eljött az ország fővárosából, hogy elűzze a rémes halált, mely irgalmatlanul szedte áldozatait.

— A levelét elolvastva rögtön siettem — szólott az ifjú, kit agyászruhás gyermek-leányka látása nagyon meghatott.

— Köszönöm — doktor úr! . . .

A buksi fejű Sajó, a házörző komondor, mintha ösztönszerűleg sejtette volna, hogy nagy-jóban fáradozik az idegen, örvendezve esőváltta bozontos farkát.

Az apa már halálán volt. Intett a kezével a leánykának, hogy

távozzék. Eddig sem igen tűrte a közelében, mióta a rettenetes betegség jeleit magában érezte.

— Maradjon künn, kisasszony, — kérte szeliden a fiatal orvos, — mindjárt kijövök én is.

— Doktor úr, — nyögte kinosan a haldokló — mentse meg a leányomat! . . . A Szükségtségben, Zilahon van egy bátyám, ahhoz küldje! . . . Kérem, . . .

AZ IFJU ORVOS NÉMÁN ÁLLOTT MÖGÖTTE.

teljesítse a haldokló kívánságát . . . Ott fenn a jóságos Isten megfizeti érte . . . Ott fenn . . .

A kis leány a másik szobában az asztalra borulva zokogott, behallatszott a beteg szobájába is, de már csak egy ember hallotta, az az idegen, a ki eljött, hogy megmentse az apát, az anyát!

— Úgy-e nem . . . nem fog meghalni?! — kiáltott fel kétségbeesve, mikor az ifjú belépett a szobába.

— Szegény gyermek! — mondá halkán, remegő ajkkal az ifjú . . .

Jolánka összerogyott.

Mikorra az ájulásból magához tért, olyan hideg volt a szobában, úgy fázott, úgy félt. Fel akart kelni a pamlagról, mert valaki a földről felemelte, s oda fektette őt szépen, gyöngéden. Az a valaki fölébrestette mély álmából, úgy bánt vele, mint egy beteg kis gyermekkel szokott az édes anyja bánni. Ó az a valaki nagyon, de nagyon jó ember lehetett.

Fát hozott be az udvarról, tüzet élesztett a vaskályhában, valamit melegített egy kis csuporban, s abból inni adott neki. Keserűen izlett, ha meg is borzadt tőle, de megitta, mert a fiatal doktor erősen reáparancsolt a szemével.

Újra elaludt, s most meg a doktor szeméről álmodott. Csodálatos fényű napnak látta, mely vonzza őt, megmelegíti dermedt szívét. Sajátságosan bohó egy álom volt, mert lám a nap átváltozott egy borzas, nagy fejjé, a széles homlok alatt megint a doktor szemét látta, s abból két könyecsepp hullott ki . . . Miért sir? . . . Mi bánatja lehet? . . . Hát neki is van bánatja?

Szegény gyermek, ha majd felébredsz ebből a jötevé álomból, nem fogod azokat megtalálni, a kikért aggódtál. Gonosz orvosságot adott be a fiatal orvos neked, sokáig aludtál tőle; az alatt jöttek idegen emberek, a szin alatt levő deszkák-ból ormótlan koporsót róttak össze, abba elfért két holttest. A gödröt is megásták a kertben, a nagy diófa mellett. A fiatal doktor göröngyöt dobott a sirra és imádkozott helyetted is a szülőkért . . .

Mikor Jolánka fölébredt, a fiatal doktor állott mellette.

— Doktor úr! . . . Az édes apám? Az édes anyám? . . .

— Jöjjön velem, Jolánka, kiviszem a kertbe. Friss levegőre van szüksége. Nagyon halvány az arca. Nem fázik?

— Nem . . . nem, . . . de az édes apám!

— Fogózzék belé a karomba, tőlem ne féljen, mert én a javát akarom. Az Isten úgy áldja meg, a mint a javát akarom.

Az ifjú hangja csaknem esdeklő volt.

— Nézze, milyen szépen süt a nap, Jolánka. A jó Isten, a ki e meleget küldi, mindnyájunknak az édes apja . . .

— Meghaltak?! . . . Mind a ketten meghaltak!! — sikoltott fel szivettépő hangon a szegény leányka.

A doktor erős karja felfogta, a doktor erős keze puha selyemnél puhábbá vált, a mint a fehér homlokot megsimogatta, hangjában a lelki jóság csodaszép zenéje csendült meg:

— Én magát sohasem fogom elhagyni, édes jó gyermekem! Én magát az egész életen át meg fogom védeni! . . . Ők mind a ketten reám bízta, s én megesküdtem . . .

A leányka szeméből patakzottak a könnyek.

— Meghaltak! . . . Meghaltak! — Miért élek én tovább?? Miért nem halok meg én is?

— Mert az a jó Isten, a ki gondját viseli a legkisebb fűszálnak, kinek az akarata előtt meg kell hajolnunk, nem akarja, érte, Jolánka, a jó Isten nem akarja, hogy meghaljon . . . Jöjjön, elvezetem a sirhoz, ott hullassa könyjeit, hogy nagy fájdalommal enyhüljön meg. Aztán elmondok mindent.

A vén diófa, melynek árnyékában oly sokszor gyűlt össze a kis család, megrezegtette sárguló lombjait, reá hullatta a friss sirhalomra, mintha könyjei lettek volna. Oda hullott az árva leányka is; ott vergődött kimondhatatlan kínjában, míg a könyjei kiapadtak. Az ifjú orvos kalaplevéve, némán állott mögötte. A fák ritkuló lombjai közül reá tévedt a nap sugara az arczára, s glóriafénnyel vette körül . . .

— Most velem jön, Jolánka! — szólalt meg halk hangon, s kezével gyöngéden érintette a leány vállát. — Ide még vissza fogunk jönni.

Jolánka gényiesen engedelmeskedett.

Üres volt neki az egész világ, alig tudott a lábán állani, feje reá hanyatlott az ifjú vállára, szemei félig lecsukódtak. Az elhagyott paplakba majd új lakó fog költözni, s a vén diófa mesélni fog őszi hervadáskor, falevélhulláskor a fekete ruhás, szőke leánykáról, a ki mindenét elvesztette egy napon . . .

Sólyom János először Tordára vitte, s a főszolgabíró úr feleségének gondjaira bízta az «ő

árváját». Rögtön irt a zilahi nagybácsinak, megírta a pap-család megrendítő történetét, s kérte, hogy tudassa, mikor mehet hozzá a szegény kis leány. Szívreható sorokban festette a leány sorsát, s esdve kérte a nagybácsit, hogy fogadják szeretettel.

A válasz egy hét múlva jött csak.

Rövid és gyalázatosan rideg volt. A nagybácsi fölötté sajnálja öcsésének a halálát, szívesen fel fogná az árva leányka ügyét, de ilyen pestises időben a pestisben meghalt szülék gyermekétől családja érdekében fél. Jó lenne valamelyik árva-intézetbe juttatni, a hol ingyen, vagy olesó pénzért gondját viselnék.

Sólyom János a viláért sem mondta meg Jolánkának, hogy minő választ kapott a nagybátyjától. Hamarosan kigondolt egy mesét. Szólott pedig ez a mese Sziváknéről, a ki Pesten van, és — szintén rokona Jolánkának egy kissé talán távolról, de az nem baj. Oda fogja küldeni. Ilyen értelemben irt Sziváknénak is, egyúttal kérte őt, hogy mulhatatlanul jöjjön le Kolozsvárra, ott a kezére fog bizni egy drága kincset, kire majd úgy kell vigyáznia, mint a szeme világára.

Szivákné hiven teljesítette a «doktor öcsése» kívánságát, s hetednapra Kolozsvárt találkozott Sólyom Jánossal, meg azzal a drága kincsesel, melyre majdan úgy kell vigyáznia, mint a szeme világára. (Folyt. köv.)

SOKSZOR NAGYON NEHÉZ . . .

Sokszor nagyon nehéz az élet,
Utunk sivár pusztára téved.
Nincs egy forrás a sivatagba,
Sem egy árnyék, mi enyhét adna.
Az éj leszáll s nem gyül ki csillag,
Nincs balsamja emésztő kinnak.

Éles rögön vérzik a lábaid,
Minden nap meghal egy-egy vágyad,
A köny már kiapadt szemedből,
Biztató szó embertől nem jó.
Lelked sajog, kétségtől tépve
S remegve nézel fel az égre.

S azután vége lesz a *mának*,
A temetőn egy sirt megásnak,
S ott mindennek örökre vége!
Hát ez az élet reménysége?
Küzdő ember jutalmát várja
S jutalma ott a ronda sárba?

Nem. Nem esalhat meg édes álmunk,
Éj után virradatot várunk.
Ne mondjátok balga mesének,
E hittél könnyebb lesz az élet.
Igy nem olyan sötét az éjjel . . .
Ezt a hitet ne tépd hát széjjel.

Diószeghy M.

A GÖCSEJI NYELVJÁRÁS.

Jelige: «Nyelvében él a nemzet!»

II. A szótanra nézve. Legelőször kiténik e részben az, a mit Toldy Ferencz a már idézett helyen «a hangrendszer gyakori elhanyagolásának» nevez. Hallunk ugyanis ily szavakat is: firho = férjhez, kiná = kinél, hegyhó = hegyhez, velláve = villával stb. Ezek oly sértően hatnak fülünkre, hogy e miatt a göcseji nyelvjárás épen nem mondható szép hangzásúnak. Toldy Ferencz azt a «régí nyelv nyomának» mondja. De ezen «régí nyelv nyomát» nem abban látjuk, hogy a hangzó illeszkedés elhanyagoltatik, hanem egészen másban. Tudjuk, hogy az uralaltáji nyelvek eltérőleg a többi nyelvektől, hangzóikat három osztályba sorozzák, s hogy az egyik osztálybeli hangzó nem tűrhet más osztálybelit egy szóban. Ezen hangrendszer az érintett nyelvek mindegyikében következetesen van alkalmazva a legkisebb részletekig, s ha némely nyelvekben a hangilleszkedés törvényét enyészni látjuk, akkor ezt csak a szláv, mint idegen nyelv befolyásának tulajdoníthatjuk, s minden esetre romlásnak kell neveznünk. Nem lehet tehát a hangrendszer elhanyagolását a «régí nyelv» jelleméül tekinteni, s az ily szavakban mint: vesárnap, perányi stb. nem annyira a «régí nyelv» nyomára ismerünk, mint inkább a nyelv romlására. S ha mégis a fent említett idomokat (firho, velláve) a «régí nyelv nyomának» tartjuk, azt a következő tapasztalással igazolhatjuk. Mondják ugyanis:

velláve, kapáve, lúve, ökörre v. ökörve, stb. de sohasem: késsal, székkal vagy székkal, stb.

Hasonlóképen mondják: kerná, kiná, enná, öcsienná, nem pedig: házné vagy nél, hugomnél, annél.

Mondják továbbá: hegyho, firho, kiho, öcsiémho; de soha: házhe vagy hez, hugomhez, bátyámhez stb.

Igy sohasem hallani: házben, házból, kertba, kertbúl, atyámtúl, öcsiémtúl, hanem mindig: házban (legfeljebb házba'), házbú, kerbe, kerbú, atyámtú, öcsiémtú stb.

Ebből azt következtethetjük, hogy vel, nál és hoz régi gyökök. E mellett szól azon körülmény is, hogy a személyes névmások viszonyításánál a *nál* és *hoz* alhanguan használtatik. Mondják tehát: nekem, tőlem, belőlem, bennem és velem, de: nálam és hozzám.

Tekintve már most a személyragokat, érdekes ezen nyelvjárás azon szokása, hogy a személyes névmás birtokosához a harmadik személyben is hozzáteszi a személyragot, mint az első személyűnél és a másodiknál, így: enyém, tied, *ővéje*. Ezen személyrag azután a birtokos *é* után mindig hozzájárulván (így: kiéjé? — a püspökéjé) azon állítás bizonyítására szolgál, hogy ezen *é* nem személyrag, hanem birtokos.

Sajátságos még a személyragok képzése körül, hogy azoknak többes száma mindig az egyes hangzójával alakul u. m. házam, házank; rétem, rétenk; velem, velenk; tülem, tülenk; köztem, köztenk; teszem, teszszék (teszszük); tegyem, tegyék (tegyük); kirem, kirgyék (kérjük) stb. — házo, házok; kezé, kezék (kezők) stb. Ez a képzési mód, minthogy sokkal következetesebb, — sokszor a széhangzat rovására — mint a közönségesen bevett, már ezért is, de különösen a régi nyelv maradványainak bizonyítása szerint réginek tekintendő.

Az ige alakok a szorosán vett göcseji nyelvjárásban a rendes igeragozástól nem igen térnek el, s itt csak azt említem meg, hogy az ikes igék első személye többnyire *k*-val végződik, p. o. eszek, iszok, emlékezek stb. és hogy a főnévi ige-név többnyire *nya-ra* végződik; p. o. innya, hinya (inni, hívni) s hogy a szenvedő ragozás, nem a közönséges ragozással, hanem segédigéivel képezetik.

Érdekes azonban, hogy a göcseji nyelvjárás egy különös segédigét, vagyis inkább egy segédigét nagyon különösen használ. A göcseji ember ugyanis magasabb beszédben így mondja: aziér fogtam együnni, vagy: mire oda mentenk, e-fogott szalannyi. Ez egyszerűen csak azt jelenti: azért jöttem el; mire odamentünk, elszaladt. Úgy látszik a segédige valami készséget vagy gyorsaságot akar kifejezni s mindig csak a múlt időnél használják.

III. Mondattanára nézve. A göcseji nyelvjárás összes sajátosságait az előbbi két rész foglalta egybe. A mi mondattanát illeti, az legnagyobb részben megegyezik a rendes mondattanunkkal.

Vége még azt kell bizonyítanunk, hogy a göcseji nyelvjárás nem organikusán fejlődött ki.

Röviden arra kell utalnom, hogy ha egy nyelv, más organikus nyelvvel jön érintkezésbe, ez arra oly befolyást gyakorol, hogy egyrészt sok oly szó, idom és szólásmód csúszik be abba, a mely szellemével meg nem egyezik, másrészt pedig önálló idomait elveszti, s mindinkább segédigékre szorul, egyszóval szerkezete elromlik. A göcseji nyelv kifejlődésére régiebb időben a szláv, újabb időben a német nyelv hatott. Ezen állításunk első részét bizonyítják a történelem tanuságán kívül a Zala-megyei falvak, vizek egészen szláv hangzású nevei, másik részét pedig a sok német szó és szólásmód, mely e nyelvjárásban fölös számmal van.

Vannak ugyanis ily nevű helységek: Szepekt, Batyk, Dötk, Szepezd, Adrianez, Palin, Igricze, Berzeneze, Váliczka, a melyek nyilván a szláv elem uralkodására mutatnak, habár ezen helységeket általában magyarok lakják. A német és más idegen szavakat és szólásmódokat illetőleg, a melyeknek becsempészésében mutatkozik főképen az idegen nyelvek rontó befolyása, azok oly nagy tért tudtak hódítani maguknak, hogy a dunántúli nyelvjárást, főképen a göcsejít, e miatt még a népdalokban is csúfolják s nevetségessé teszik.

Leginkább mutatkozik azonban az idegen nyelv rontó befolyása az igealakokban, a melyek annyira megfogytak ezen nyelvjárásban, hogy az igének csak jelen s múlt ideje létezik és a szenvedő ragozást csak egy segédigével képezi. E szerint sohasem mondják: mennék, menni fogok, mentem volt, stb. ezen alakok tökéletesen ismeretlenek a göcseji nyelvjárásban és mindent csak e két alakkal: mentem és menek, legfeljebb maj menekkel kénytelen kifejezni. A szenvedő ragozást pedig mindig lettem és leszek segédigéivel képezi: tehát: kirve leszek, kirve lettem, aziér lett behiva stb. — Így vesz el lassanként idegen, organikus nyelvek befolyásával egy idom a másik után, így lesz szegényebb egy nyelv idők folyamán, s így szorul azután idegen szavakra.

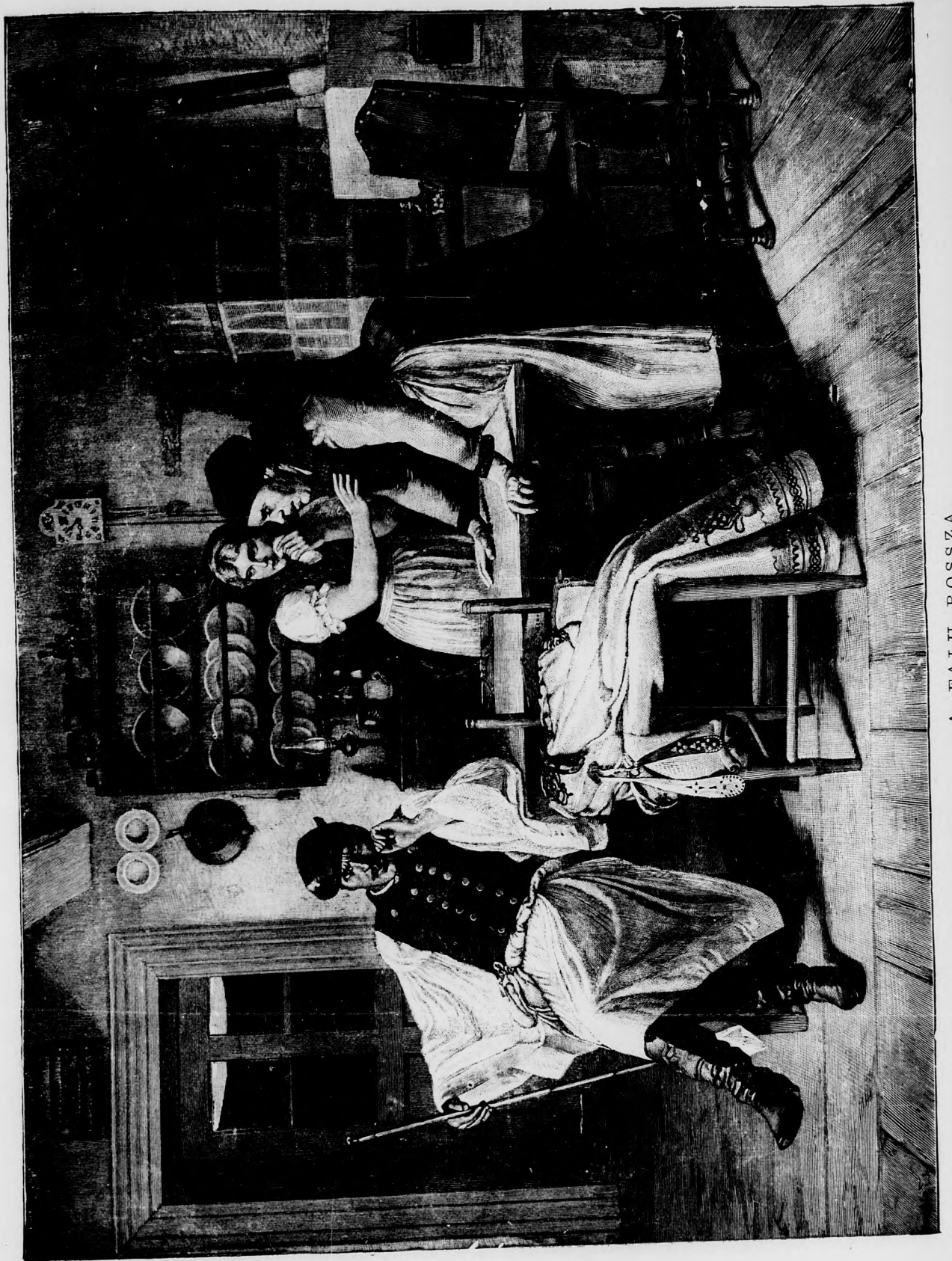
«Őrizd meg kinsedet óh nemzet, melyet nyelvemben birsz, s ne engedd, hogy egyik gyöngye elveszzen a másik után!» *Alliquander Ő.*

PARAJD ÉS SÓSZIKLÁI.

A *Tanulók Lapja* számára írta dr. Hankó V. tanár.

A Sóvidéken vagyunk. Így nevezik a Székelyföldnek egy ásványkincsekben gazdagon megáldott vidékét: a Korond és a Kis-Küküllő völgyét le Maros-Torda vármegye Szováta községeig.

A föld, a melyen járunk, egy tengerrész só-

gazdagságát rejti magában. Sót izzad ki a föld, sóval vegyes az út pora, sőtartalmúak a források, a kutak vize sós ízű, márványfehér, sima sós-hegyek törnek ki a földből és sósziklákkal viaskodik a völgybe letörtető folyó.

Korondot elhagyva, Felső-Sófalvái hegyek között visz utunk tova.

Felső-Sófalván túl egy sajátos formájú hegy emelkedik. Meredek, hirtelen leereszkedő oldalai fehérek mint a hó, fénylők, mint a gonddal esiszolt carrarai-márvány.

A hegy körvonala egyenes, gerince szakgatott, oldala hol sima, hol pedig rovátkos, csipkézett felületű, vízmosta árkokkal, sötét üregekkel barázdált. Az oldalból helyenkint oszlopok, fantasztikus alakzatok, sószikla csoportok, némely helyen ragyogó sóvirágok emelkednek ki, melyeket a víz bámulatos formáló ereje mintázott így. A sötétet kopár agyagtalaj védi a légköri csapadékok támadása ellen.

A Székelyföldnek nagy nevezetessége ez a hegy: a *parajdi sóhegy*. Magyarországon csak itt és a marostordamegyei *Szováton* lehet ilyen magasan kiemelkedő sósziklákra találni.

A szováti fűdőknek egyik nevezetességét, ékességét alkotják a *szováti sósziklák*, melyeknek természetes ormai a márga- és homokburok alól merészen kibukkanva, csipkézetes alakzataikkal a legszebb látványok egyikét tárják fel a néző előtt. Ezek a messziről feltűnő, fényes oszlopokat, váromokat, barlangokat, finoman barázdált, csillogó, hófehér sósziklák Erdély legnagyobb ritkaságai közé tartoznak.

Nevezetesek még a sóstavak is Szováton. Hatalmas vízmedenczék ezek, melyeket sóval túltelített víz tölt ki; a medenczék fala, oldala, alja merő só. A sósziklák néhol kibujnak a földből s merészen kiemelkedő oszlopokat alkotnak.

Kősótelep, mint hegységalkotó még csak Spanyolországban, a Pireneusok déli tövében elnyúló alacsonyabb hegységben, Barcelonától északnyugatra *Cardona* mellett látható. A sóhegy magassága több mint 80 méter, kerülete 5 kilométer. Midőn a nap a hófehér, helyenkint átlátszó helyre süt, az a szivárvány élénk színeiben tündöklök, ragyog.*

Ezen hegy alján terül el a *parajdi sóbányatelep*.

A bányamivelés egy talpfejtésre berendezett kamara-alakú bányában történik. Ez a sóbánya az 1780-dik esztendőben keletkezett.

* Szabó József: Előadások a geologia köréből.

Felette érdekes látivalóul kínálkozik — mikor dolgoznak — a bánya belseje. Mélyen a föld alatt, az örök éjszaka komor, sötét birodalmában, hol csak a pislogó bánya-mécesek bágyadt fénye terjeszt némi világosságot, utczák, terek, folyosók, alagutak, bolthajtásos termek. Az utczák burkolata, a folyosók, alagutak, a termék padozata, fala, boltozata mind-mind egyazon anyag: fényes, fehér, csillogó, faragott szín-só.

Egy földalatti város ez, házak, de nem emberek nélkül. Sok-sok ember él itt s dolgozik, sűrűforog a maga vágta keskeny utakon, a kőso vas-tag sziklájából kockákat fejt, emel, a falakat egyengeti, a törmeléket összegyűjti, a só-kockákat kocsira vagy az emelő-gépre rakja s a föld felszínére szállítja.

A bánya-látogató csodálkozik, hogy a nehéz munka közben nem hagyja el egy hang sem a munkás ajakát. A bánya-munkás nem szól, nem beszél, nem énekel, csak dolgozik verejtékes munkával. A esendet csak a vezetők parancsava, s a csakányütések éleshangú esattogása töri meg; néha robbantások mennydörgése zűg végig a sötét esarnokokon.

Midőn leszáll az est, a bányát elhagyja; a reggeli öt óra azonban már nem találja ágyában, neki vág megint a sötét éjszakának, hova a kelő nap fénye s az élet kényelmei nem kísérik be. Egykedvű megadással kezdi újra a nehéz, élet-emésztő munkát.

Az 1891-dik évben 43,237 métermázsa földes-sót termelt a parajdi sóbánya. A parajdi só szép fehér, időnkint azonban pirosba játszó, s nagy ritkán szálas szövetű kék színű só is található.

Az itt tovasiető Korond vize ezen a hegyen keresztül tört utat magának, hogy a hegy tulsó oldalán a Kis-Küküllővel egyesüljön.

Parajdtól egy órányira a Juhod- és Szilaspatakotól körülveve egy magas, szeszélyes alakú gyönyörű sziklahegy emelkedik. Ennek a szikla-csoportokkal, merészen kiugró sziklaszálakkal diszitett trachyt-hegynek tetején, hozzáférhetetlen magasságban állott hajdanában *Rapsonné vára*.

A várat Rapsonné, a tündérek királynéja építette bűvös erővel; egy macska és egy kakas hordták fel a hegyre az építő-anyagot.

Rapsonné nagyon furfangosnak tartja a néprege, ki még az ördögöt is rászedte.

Történt egyszer, hogy a tündérek királynéja egy bűvös utat vett az ördögötől; egy utat, mely a vártól egyenes irányban Tordáig vezetett.

Igért az útért az ördögnek egy hegy aranyat s egy völgy ezüstöt. Ezen az úton csodás gyorsasággal járt táltosaival; midőn vasárnap Tordán az elsőt harangozták, még várában időzött, mikorra beharangoztak, már Tordán volt a templomban. Egyszer kocsisa kalapját leejtve, le akart szállani, hogy felvegye. Ok nélkül szállasz le, — mondá asszonya — mert az már öt óra járóföldre maradt el.

Az ördög mind várta a fizetést, egyre kérte a pénzét, de hiába. Rapsonné csak húzta-halasztotta a leszámolást, évekig csak szóval tartván az ördögöt; e közben egyre szekerezett bűvös útján.

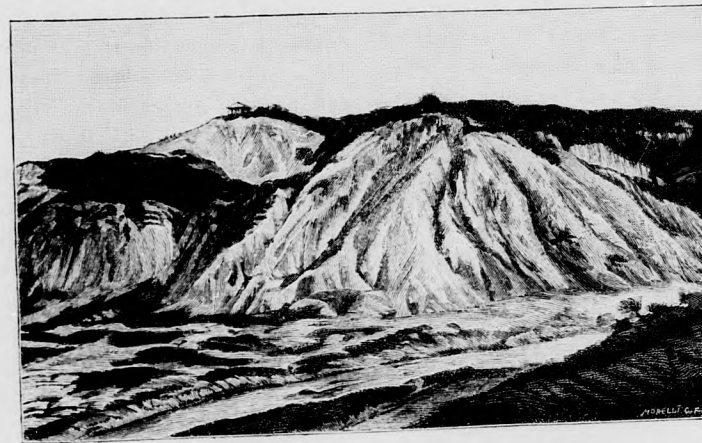
Végre ördög uram is elveszté türelmét s most már követelni kezdte a pénzét. Rapsonné nem térhetve ki, összehajta kis kezének ujjait, s

tők száma az idők folyamán egyre szaporodott, de a sötömegek beláthatatlan időkre bőségesen adják ezt az embereknek áldásos ásványt.

AZ ÉN SUPPLICÁLÁSOM.

A *Tanulók Lapja* számára.

A diákszótár számára az annyi szót szolgáltató alumíniumokról és az ezekből eredő supplicációkról van szó. Hogy mi az az alumínium, egy pár szóval elmondom. Ha valamelyik diák olcsó ebédhez vagy vacsorához akar jutni, az beiratkozik az ephorusnál (az alumíniumra fölgyázó tanár) s az egész hónapi ellátási díjat, — a mely 4 és 5 frt között ingadozik, — lefizeti. Hogy mit kaphat ezért az a szegény alumínista, nem sorolom fel; csak azt jegyzem meg, hogy vasárnap

A PARAJDI SÓHEGY.

azokba egy aranyat, tenyerébe egy tallért téve, mondá: ime itt van a hegy arany és a völgy ezüst. A rászédett ördög dühösen elrohant s szétrombolta a bűvös utat. Az útnak romjai még most is megvannak.

A várak irányában a Székelyföld körül töltések voltak, melyeket ismeretlen időkből a határvédelem szempontjából emeltek ismeretlen emberek. Ezek a töltésvonalak az erdők mélyéből előbukkanva, hatalmas kigyóvonalban futnak a hegygerinczen végig, s ismeretlen kezdetükkel és végükkel örökös kérdőjel hatását teszik a járókelőkre. Ilyen hatalmas töltés vonul el a vártól is nyugatra. A székelyek költői felfogása megtalálta itt is a megfelelő magyarázatot. Ez volt az út, melyen Rapsonné táltosai Tordára repítették.

Parajd századok óta adja meg a Székely- és Szászöld meg a Maros felvidéke lakóinak a mindennapi kenyérhez a mindennapi só. A fogyaszt-

estéje a hön óhajtott nap, lévén akkor sült hús. Sztét is áll az alumínista füle; tantulusi kinokkal áll az asztal felett összetett kezeiben tartva a kést, a villát és a kenyeret, rögtöni támadásra a hús ellen, mihelyt a senior szavai elhangzottak. Ez a senior pedig olyan lelkes lény, a ki a többi alumínistát öregségben és testi erőben, — tekintély tartás ezéjéből — három létrafokkal megelőzi. Az étkezésnél árgus szemekkel örködik, hogy ki követ el illetlenséget és azt nyomban megabszentalja. Áll pedig ez abból, hogy másnap nem kap ebédet vagy vacsorát az elkövetett bűn természeteszerint. Annyi bizonyos, hogy szombaton legesendesebb az alumínium.

Az alumínium a befolyó esekély jövedelemből azonban nem állhatna fönn, de ezen segítettek, bizván az emberiség jószívűségében. Vannak a diákok között vállalkozó lelkek, a kik elmennek supplicálni a világ négy tája felé. Ezek föl vannak

szerelve személyleirással; egy könyvecskével, a melyben a «Kegyes Adakozók» felhivatnak a supplicans pártolására. Hitelesség kedvéért ott van a püspök, az esperes és az ephorus tanár névaláírása.

Én is azok között voltam, a kik el tudnak menni «per pedes apostolorum» 10—20 mérföldre a kiindulási ponttól. Kisérőm volt egy fanyelű fellegharító az eső, a szél ellen és Apolló sugarainak felfogására; az esetleges támadás visszaverésére egy nagy kétsövű pisztoly, — a minék az elsütése különben maga is tudomány volt, — bepakolva gondosan papirosba, hogy meg ne lássa valami élő lény, mert az menten elszaladt volna tőlem.

Mint alsó-pestmegyei supplicans Ú-ra vándoroltam. Nagyon dobant a szívem, a mikor a tiszteletes kapujához értem. Okozta pedig e dobbanást primo: hogyan fogad a tiszteletes; secundo: nem marad-e itt a fél nadrágszár a kutya harapásai folytán, ha van itt ilyesféle bestia. Benyitok a kaput; csend van köröskörül, másvilági csend, nem mozdul senki és semmi. Lábujjhegyen beljebb sompolygok, a mikor nagyot vakkant valami a kertben s egyidejűleg egy veresszörű hiéna vágódik keresztül a sövényen. Istennek ajánlom lelkemet. Elkialtani nem merem magamat, mert elrontottam volna az illuziómat, mivel az igazi supplicans nem szokott megijedni egy kutyától sem, el lévén készülve kutya-védelemre jó csáthi bottal. Ilyesféle fütykös nem volt nálam, de ott volt a kezemben a pisztoly, azt azután odavágtam, a hol kutya mutatkozott. Nem használt semmit. Ijedtemben kifeszítettem a fellegharítót. A komondor ott lábatlankodott már körülöttem, csattogtatva a fogait rémségesen. Ez az egész dolog oly csendben történt, mintha nem volna egymással semmi dolgunk. Hej! nagy philosophus a kutya. Nem mert ugatni, mert a zajra ki találna jönni valaki s a prédát (már mint engemet) elszalasztaná. A kutya a zsákmányt, én az illusiót féltettem. Az esernyő-bástya láttára a lába közé vágta a farkát s meredt szemmel nézett rám; azután elkezdett hátrálni s végre vonitva, ordítva szaladt el, fölkapva útjában a bepólyázott pisztolyt. A kutyavonításra kibukkan a konyhajajton egy pápaszem és egy veres orr.

— Kit hoz már megint az ördög?

— Alászolgája! Supplicans vagyok Á-ról.

— Ah! az már más. Szervusz öcsém! Hozott Isten! Fáradj beljebb!

Ezen arc láttára nem is gondoltam egyebet,

minthogy kiver a tiszteletes, de később kitudódott, hogy e birsalmába harapott ábrázatot csak kölcsön kérte valakitől, a szív az nemesen vert. Lecsuktam az esernyőt, letörültem a verejtéket arcomról s a konyhán át beléptem a szobába. Rettenetes zsvajv fogadott:

— Supplicans jött, mama! Supplicans.

— Mi dolog ez gyermekek? Ha el nem hallgattok, nem kaptok ebédet.

Elesenededtek.

— Jer öcsém az irodámba, mert mindjárt rád másznak ezek a cserebogarak, szolt a tiszteletes hat gyermekére mutatva. Beléptem az irodába.

— No öcsém! hát tedd magad komóttá. — S egyidejűleg egy jókora flaskó vándorolt az asztalra. Megjegyzendő, hogy reggel volt.

— Igyál egy kis szíverősítőt.

Felhajtottam egy kupiczával; könybe lábadt a szemem, de azért azt mondtam, hogy nagyon jó volt. — Ne vedd öcsém rossz néven, hogy tegezek, de már megszoktam, hogy a diákok s hozzá még supplicánst így szólítsak.

— Kérem! Kérem a tiszteletes urat, a viláért sem haragszom, e szólításból az világlik ki, hogy barátságosan fogad a tiszteletes úr! — Megpecsételtem szavaim igazságát két könyvecskével, a miket egy újabb kupicza tartalma szólított elő a napvilágra. Beszélgetéssel töltöttük el az időt délig. Ebéd után elbúcsúztam. A tiszteletes felhívott, hogy látogassam meg máskor is. Megígértem. A délután supplicálással mult el. Innen az utam T. Sz.-re irányoztam. Itt már uraztak. Supplicans úrnak czimezték, de rosszul fogadtak. Ekkor jutott az eszembe, hogy mily rosszul hangzik magyarul: Esedező úr! Könyörgő úr! A tiszteletes a kántorhoz helyezett át. Ez mord, — legalább annak látszó — nagyszakállú úr volt. Ha beszélt, az a nagy adámesutka úgy szaladgált a nyakán; mindig attól félttem, hogy egyszer csak kilyukasztja a bőrt. Vacsora után epizódokat mondott elődjeiről abból a boldog szép világból, a mikor még a kántorok az orgonálásán kívül, magasabb zenei tudományhoz is értettek, t. i. a harangozáshoz.

Másnap tovább vándoroltam; több kisebb falun keresztül egy nagyobb statióra P.-re jutottam. Az esperesnek másnap volt a nevenapja; a távoli vendégek már nagyobbára megérkeztek. Épen a vacsoránál találtam őket; mindenki szívélyesen fogadott, csak egy öreg pap házi sapkával a fején vetett rám olyan öklelő szemeket, a melyek az oroszánt nemcsak hogy meg nem szelidítették

volna, de meg is ölték volna. Az öreg pap nagy tehetség volt az evésben-ivásban, de mindenekelőtt úgy látszott, hogy a leves volt étel-ideálja, a miből valósággal három tállal evett meg. Meg is látszott rajta. Az esperes az apósának (mert az volt) külön vasszéket hozatott, mert más gyenge kaliberű szék kiadta volna a lelkét. Azt hiszem nem jó viszonyban állt a vő az apóssal, mert az

MAGYAR BÉLYEGGYÜJTŐ

Augusztus havi újdonságok.

Bolivia.

Az 1894-ben megjelent sorozat 5 első értéke és pedig 1, 2, 5, 10, 20 Cent-értékek április 15-től június 15-ig voltak forgalomban, mint provisio-nális kiadások «E. F. 1899.» fekete felülnyomat-

Mayotta sziget.

Uruguay.

Uruguay.

Hawai szigetek.

Peru.

Peru.

Peru.

Bolivia.

Uj-Fundland.

Chile.

Uruguay.

Schávjcz.

San Marino.

Estado Federal.

China.

esperes adomái mind az öreg papra irányultak.

— Aztán kedves apám úgy ne járjon holnap, mint az a bizonyos lakodalmas gyerek, a kítől midőn azt kérdezték, hogy hát evett-e? Azt felelte: Bizony a bátyám is majdnem evett.

— Éljen! Bravó! Bravissimó! — De senki sem vivátozott annyira, mint én, már t. i. azokért a szemekért. (Vége következik.)

tal. E. F. jelentősége «Estado Federal» azaz «szövetséges állam» s mint mellékelt képen is látható, a felülnyomat négyesgözü. Azt hisszük, hogy e bélyegek csakis üzérkelés ezéjából láttattak el ez új felülnyomattal. Víznyomatuk nincs. Szegélyzetük száma 13 1/2—14 1/4. Kivitelük réz-

* «A fenti újdonságok Faludi Zsigmond budapesti levélbélyeg-kereskedésében kaphatók.»

metszetű. *Levélbélyeg.* 1. Centavo sárgás-barna. 2 Centavo téglaszínű. 5 Centavos zöld. 10 Centavos barna. 20 Centavos, kék.

Chile.

A mellékelt bélyeg rajza és alakja szerint jött forgalomba egy új érték, mely 30 Centavos értékű s mely még e köztársaságban nem használtatott. Csakis belföldi csomagok bérmentesítésére és külföldre szóló ajánlott levelek továbbítására adatott ki. A bélyegen látható fej Kolumbust ábrázolja s a spanyol «Colon» szó szintén Kolumbust jelent. Vizjegye nincs. Szegélyzete átütött. Papírja fehér, nyomása színes. *Levélbélyeg.* 30 Centavos, rózsaszín.

China.

Az 1898-ban megjelent 1, 2. Centhez rajzra teljesen hasonló új bélyeget adott ki a menyei birodalom, melynek értéke 4 Cent. Felirata, mint a mellékelt képen is látható, angol és kínai. A bélyeg közepén látható sárkány a birodalom ezimere. A bélyeg beküldje azt állítja, hogy e bélyeg 50,000 drbban Londonban készült. Színes nyomás, fehér papír, vizjegye csiga és szegélyzetének száma 16. *Levélbélyeg.* 4 Cents világosbarna.

Hawai szigetek.

Az 1894-ben kiadott one Cent érték, mely aransárga volt, s a nemzeti ezimert viseli magán, színét zöldes-kékre változtatta. Mintegy 50,000 példány adatott ki ez értékből. Színes nyomás, fehér papír, szegélyzetszám 12. *Levélbélyeg.* 1. Cent. zöldes-kék.

Mayotta sziget.

E francia sziget, melynek eddig a legnagyobb forgalomban levő bélyegértéke 1 Francs volt, most egy új, 5 Francs értékű levélbélyeget adott ki, mely a mellékelt kép mintájára készült. Csomagok és értékes pénzküldemények továbbítása végett vezetett be. Kétszínű nyomás, gyöngye-lilán színezett papír, szegélyzetszám 13 1/2. A képen látható alakok a kereskedelmet és hajókázást allegorizálják. *Levélbélyeg.* 5 Francs, lila nyomás, lila alapon, a sziget neve késsel nyomott.

Peru.

Öt új érték adatott ki itt. És pedig három rendes levél és két hivatalos bélyeg. A legkisebb érték 5 Centavos. Pizarro-t ábrázolja. E bélyeg 1896-ban már egyszer forgalomban volt sötétkék

szinben. Az 5 és 10 Sol. értékek az 1895-ik jubileumi kiadás mintájára készültek s a béke istennőjét napos ezimerral, guzsalyllyal ábrázolják. Mellette oszlopon pálmakoszorú, s alantabb e szó «libertad» (szabadság). A képet babékoszorú veszi körül. Ily magas értékek még eddig nem voltak. A hivatalos bélyegek értéke 5 10 Soli Rajzuk az előbbeni két nagy értékhez hasonló, csak a körzet, alak és felírás más. Ugyanis megkülönböztetésül ezeken az érték felett «Deficit» szó áll. Színes nyomás, fehér papír, szegélyzetszám 12. *Levélbélyeg.* 5 Centavos zöldeskék. 5 Soles sárgásbarna, 10 Soles kékeszöld. *Hivatalos bélyeg.* 5 Soles sárgászöld, 10 Soles lilabarna.

San Marino.

A régi bélyegek mintájára, de más színekben, három bélyeg, egészen új értékek jöttek forgalomba. Több mint bizonyos, hogy a postakongresszus határozatának engedve adattak ki, olajzöld, sötétzöld és lilavörös színeiket ez okból voltak kénytelenek átcsereálni. Színes nyomás, fehér papír, vizjegyük korona, szegélyzetszám 14. *Levélbélyeg.* 5 Centesimi zöld, 10 Centesimi sötétvörös, 25 Centesimi világoskék.

Svájc.

A szabadság istennőjét ezimerraizszal és dárdával ábrázoló 25 Cent érték zöld színét átváltoztatta kékre. A kék szín eddigelé az ugyanilyen rajzu 50 Centimes-é volt s mint értesültünk, valószínűleg ez fogja megkapni amannak zöld színét. Színes nyomás, fehér papír, vizjegye: oválisban kereszt, szegélyzetszám 9 1/2. A bélyeg kivitele rézmetszetű. *Levélbélyeg.* 25 Centimes, kék.

Uj-Fundland.

Mellékelt kép, mely egy egészen új értéket és arezot ismertet meg velünk, a Yorki herceg arezképe, mely elég esinos kiállításban állítottatott elő Londonban. Az érték 5 Cents s kivitele rézmetszetű. 1898 óta az angol királynő arezképen kívül már 5 bélyeg viseli magán a királyi család egyes tagjainak arezkéjét. A Walesi herceg két, a yorki hercegnő, herceg és kis leánya egy-egy értéken. Színes nyomás, fehér papír, vizjegye C A. és korona, szegélyzetszám 16. *Levélbélyeg.* 5 Cents, kék.

Uruguay.

Mint B. J. írja, a mellékelt képeken látható értékek új ruhában adattak át a forgalomnak. E három érték már volt forgalomban, de más

színekben, de hogy mi okból e gyakori színváltozás, azt talán a köztársaság vezetősége sem magyarázhatja meg. Színes nyomás, fehér papír, szegélyzetszám 15. A két kisebb értéken számok, a harmadikon a szabadság nemtője látható. *Levélbélyeg.* 1 Centesimo zöld, 2 Centesimo téglavörös, 3 Centesimo violaszín.

A FALU ROSSZA.

Képünkhez.

Szörnyű mérges volt Julis asszony. Kutyát, macskát kivert a szobából, szedett-vett, hányt-vetett mindent, a mi kezébe akadt. Haragosan ki-kínézt az ajtón, de csak becsapta újra, mert még most sem jött Pista fia, a kit olyan nehezen várt.

— «Még sem jön, még sem jön a semmirevaló! Ugyan hol lehet, melyik koresmában rosszalodhatik? Ehol már a borjú is megsántult, megöklelte a másik, mert azt sem kötötte el, a fias disznót sem itatta meg. Minden jószág elvész, ha magam nem vagyok. Jaj, mióta a katonaságtól haza került, mindig ilyen. Hasztalan, nem fog rajta sem szitok, sem szép szó. Hanem megállj Pista, megállj, gyere haza!»

Igy duruzsolt Julis asszony magában, fogadott leánya, a szép Zsófi meg aggódva hallgatta. Szerette volna védelmezni a legényt, hogy hátha valami dolga akadt s más efféle, mert hiszen sejtett annyit, hogy nem a katonaság rontotta biz azt meg, hanem más egyéb. Egyszer azt kezdték suttogni a faluban, hogy Zsófi jó szemmel nézne egy barna legényre. S ezóta kapott Pista annyira a koresmába, azóta keresi a verekedést valamennyi barna legénnyel. Pedig ha tudná, ha tudná! . . .

De hát nem mert a Julis asszony szavába vágni, pedig úgy fájt a szíve, hogy azt a szegény Pistát szidja. Csak egy nagyot sóhajtott s elkezdte a tányérokat törölgetni, pedig hát nem volt azokon mit törölni, ragyogott az valamennyi, mint a tükör. Néha, lopva, a szeméit is megtörölte: ott már volt mit törölni!

Egyszer csak hegedűszó hallik. Pista után húzta két szál cigány, szörnyű keservesen. A mint a ház tájékára értek, a cigányok kerekét oldtak, Pista pedig elszánva belépett a szobába s daczosan belevágta magát a székbe, ott az asztal végén.

Julis asszonyban még a szót is elfojtotta eleinte a méreg, hanem bezeg azután, mint mikor a jéggel, villámlással, mennydörgéssel terhes felhő neki zúdul, úgy megeredt belőle is a beszéd.

— «Te familiacsúfító, te, te koresmatámogató, te ilyen, te clyan, ma-holnap a sírba viszel engem is; jaj, miért is nem tekintem ki a nyakadat, mikor még ökölnyi voltál! Szegény apád megfordulna a koporsójában, ha tudná, hogy mivé lett a fia! Szégyen, gyalázat!» . . .

Zsófi félben hagyta a törölgést s csodálatos bátorságtól megszállva oda húzódott Julis asszony mellé, reszkető karjait félve elébe tartotta, mintha attól a sok haragos, bántó szótól védelmezné Pistát, a ki daczosan, szótalan, bajusza hegyét pedergetve hallgatta a prédikációt.

Julis asszony meg csak zúgatta tovább:

— «De nem is vesződöm veled tovább, egy Istenem egy lelke; nem én! Kinlódjék veled más: megházasítlak! De ki menne hozzád, te, pokol pozdorjája te, ki venne a nyakába nyűgnek, veszedelemnek, te falu rossza!» . . .

A szép Zsófi még közelebb húzódott Julis asszonyhoz s úgy szerette volna neki oda sügni:

— «Ne búsuljon kelmed azon, hiszen ha épen más nem akadna, hát inkább itt volnék én is!» . . .

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Magyar-francia szótár, szerkesztette Ujváry Béla kiadja az Athenæum irod. r. t. Csak nem rég jelent meg Ujváry Béla francia-magyar szótára, mely a magyar nyelv szellemének figyelembe vételével készült és a melyben a francia szólásmodok mellett a megfelelő magyar idiotizmusok is fel voltak tüntetve. A szótár most megjelent részének, a magyar-francia résznek szintén ez az egyik nagy előnye. Különös gondot fordított a szerző a frazeológiára, a mi nagyon helyes. A segédkönyv főleg a reáliskolák és a felsőbb leányiskolák, valamint a felső kereskedelmi iskolák olvasmányaira van tekintettel és iskolai czélokra már azért is nagyon alkalmas, mert szóanyagából hiányzik minden szó, a mely az ifjúság erkölcsi érzését bármiben is sérthetné.

A tanuló ifjúság valóban örülhet, hogy Ujváry szótára ezzel a magyar-francia részszel teljessé vált. A jó szótár nagyon hasznos szolgálatokat tehet a francziából magyarra való fordításnál, a mi egyik főkövetelménye a reáliskolai tantervnek. És mivel a szótár használata az iskolai szabályzat értelmében még az írásbeli érettségi vizsgálatoknál is meg van engedve, nyolczadosztályú tanulóinknak ez a kis mű valóban kapóra jött. A szótár aránylag gazdag frazeológiája a fordítás munkáját nagyon megkönnyíti és gyorsabbá teszi.

A szótár ára 1 frt, mind a két rész egybekötve 2 frt. Minden könyvkereskedésben megszerezhető.

VEGYESEK.

Petőfi-ünnep az iskolákban. Midőn a segesvári és fehéregyházi Petőfi-ünnepélyek lefolytak — az iskolákban beállott nagy szünidő miatt ezt nem tarthaták meg. A nagyvárad tanári kar, mint értesülünk, mozgalmat indított, hogy a Petőfi emlékünnepe évenként megtartassék. Szép eszme és kivihető.

Az új ötkoronás ezüstpénz. Az új koronás bankjegyekkel egyidejűleg hozzák forgalomba az új ezüst ötkoronásokat. Ezek valamennyivel nagyobbak lesznek, mint a mostani forintosok. Egy klgramm ezüstöntvényből 41 és fél darab ilyen egyenkint 24 gramm súlyú ötkoronást fognak verni. Az ötkoronás 21.6 gramm színezüstöt fog tartalmazni, míg öt darab egykoronás összesen csak 20.875 gramm színezüstöt

tartalmaz. Tehát egy ötkoronásban 0.715 grammal több a szinezüst, mint öt egykoronásban, szóval az ötkoronás érem minden koronájának külön-külön mintegy 3.48 fillérrel nagyobb lesz a belértéke, mint a mekkora az egykoronás belértéke. Magánforgalomban mindenki köteles 250 korona összegéig elfogadni az ötkoronásokat. Egyelőre 64 millió forint értékben hozzák forgalomba ez új pénzt, még pedig esik ebből az összegből 19.2 millió Magyarországra és 44.8 millió Ausztriára.

Uzsorás-csel. Egy szegény nápolyi, a ki nagyon megszorult, elment egy uzsoráshoz, hogy két lírát kérjen tőle kölcsön.

— Adok — szól az uzsorás. — De nem 2 lírát, hanem 200 centesimot.

— Hisz az mindegy, 2 líra vagy 200 centesimo, egyre megy.

— A mi pedig a kamatokat illeti, a kölcsönt egy hónap múlva önmagával megsokszorozva kell visszaidnod.

Egy hónap múlva jön az adós és fizetni akar 4 lírát, mondván, hogy kétszer 2 líra az 4 líra.

— Ohó, — szól az uzsorás. — Nem így alkudtunk! Én nem 2 lírát, hanem 200 centesimot adtam kölcsön. 200-szor 200 centesimo pedig 40,000 centesimo. vagyis 400 lírát kell fizetned.

Az uzsorás azonban mégis pórul járt, mert ezt a nagy összeget már semmikép sem tudta behajtani az adóson.

Helyreigazítás. Tudomásul vesszük, hogy az irod. pályázatunkon fölemlített «Berczik mint vigjátékíró» című értekezést Vértés József szolnoki gimnázista Hajdu Sándor társának közreműködésével írta.

FEJTŐRŐ.

Rovatvezető: Császár József.

Számtani kérdés:

Valamely függőlegesen fölfelé lött golyó az első másodperczben 19.1 métert halad s minden következő másodperczben 9.8 méterrel kevesebbet, mint a közvetlen megelőzőben; hány másodpercz múlva fog az 1740 méter magasságra emelkedni?

Földrajzi kérdés:

Hogy hívják Kaukázusnak azt a kis tartományát, mely az Apseron félszigeten fekszik? 1813-ig a perzsáké volt, azóta az oroszoké; igen gazdag naphta- és kénsóforrásai vannak. Neve egyformán hangzik egy gyakori magyar ige participiával. (Rácz Sándor.)

Történelmi kérdés:

Hogy hívták azt a lengyel származású férfit, a ki II. Katalin cárnőnek «jobb keze» és a Krim-félsziget helytartója volt? Midőn Katalin cárnő férjét trónjától megfosztva a pétervári őrség előtt orosz tisztí egyenruhában megjelent, a kérdéses férfiú meglátván, hogy kardbojta hiányzik, a magáét kötö fel neki? (Rácz Sándor.)

Természetrizai kérdés:

Mi a neve annak a ragadozó madárnak, melynek háta sötétbarna, világosabb tollszegélyekkel; hasa fehér, melle barnafoltos, hasán egy sötétbarna nagyobb folttal; farka fehér, csúcsán széles fekete szalaggal; csúdjé tollas?

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1899. szeptember 2.

A 33. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számtani kérdés: 600 ugrást. **Földrajzi kérdés:** Élesd község. **Történelmi kérdés:** Honorius, római császár (395—423). **Természetrizai kérdés:** A házi keeske (capra hircus). **Képrejtvény:** Minden erénynek első feltétele erős meggyőződés.

Helyesen fejtették meg: Luft József, Bohrandt Lajos, Istvánffy József, Lichtenstern Béla, Polnitzky Leo, Géczy Géza, Pláger Leo, Novák János, N. Botka Andor, Niegreis János, Techet Károly, Szeremley Császár Loránd, Miróczyk Arpad, Puskás Endre, Granitz Géza, Gyárfás Elemér, Róth Miklós, Csáthly Rezső, Tivolt Sándor, Zomody József, Schwitzer Zoltán, Jankó Béla, Krepelka Ferencz, Ács Nagy István, Martini József, Blumberg A., Lissen S., Kemény Antal, Kehl József, Grünfeld Ferencz, Szenyovszky Ferencz, Zakár Lajos, Vadas Zoltán, Borosnyay Oszkár, Litsék Zoltán, Labau Antal, Feuermann Miklós, Katz Bernát. *Grosz Ignác.*

A kitézött könyvjutalmat, Jósika M. «Abafi» című regényét, *Grosz Ignác* tanuló nyerte el Facseton.

SZERKESZTŐI TELEFON.

H. S. Löcse. Ha az árát előre beküldi, akkor nem kell portót fizetni. — **K. M.** Budakesz. A küldött cikkek beválnék, csakhogy pontosabb rajz kell hozzá, mert a mit kaptunk, azt nem tehetjük be a lapba. — **Bydó.** Szívesen vesszük a leírást, jó volna, ha esetleg ábrákat is mellékelne hozzá. — **Gr. F. Pölöske.** Két-négy középiskola, esetleg felvételi vizsga. — **Vértés J.** Szolnok. K. A. úr csak szeptember közepén jön Budapestre, tehát akkor tessék őt újra meginterpellálni. — **Cs. K.** A versből elretentésül közöljük e sorokat:

Szabadság! te ősi jelszó
Egünk derülete,
A sok csillag egy-egy hősiünk
Szunyadozó lelke.

L. A. Eseg. Az 1. kérdésre nem felelünk. **2.** Hátsék Ignácznál, VII. ker., Ovoda-utca 37. Hivatkozzék reánk. **9.** Az V. ker. gimnáziumban. A fordítás elég ügyes, de nem szívesen láttuk benne e kifejezést: «Sötét hatalm!» Hát ez a «hatalm» miféle szó? Kis embernek nem szabad így bánni a szavakkal. — **M. G.** Szegzárd. **1.** A budai II. ker. főgimnáziummal kapcsolatos Ferencz József-intézet, László M. gimnáziumának internátusa. **2.** A budapesti gimnáziumok külön címzeire nincs szükség, mivel azokat a posta megtalálja, helyben pedig minden hordár vagy rendőr szívesen megmondja. — **D. Gy.** Az 1895. évfolyam sem teljesen, sem egyes számokban semmiféle pénzért nem kapható. Hogy lehet négy év múlva reklamálni? — **Bl.** és **L.** Gyűjtsenek vagy 10 előfizetőt s majd meglátják. — **Sz. Cs. L.** Csurgó. Hallgat — szeptemberig. — **T. E.** Szolnok. Az új évfolyam október elejével kezdődik. — **S. J.** Makó. Wodianer könyvkiadóhivatalában (Andrássy-út 21.) egy füzet 20 kr. Francia ifjúsági lap a Verne szerkesztette Magazin Illustré, olaszt nem ismerünk. — **Gy. E.** Ha a középiskolák minden osztályában tiszta jeles a bizonyítványa, s az egyetemen is minden vizsgáját és a doktoratust is kitüntetéssel teszi le. — **H. J.** Kis-Czell. A 33. számba a szedő tévedésből vette be a 32. számban közölt irodalomtörténeti és történelmi kérdés megfejtését.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	SZERKESZTI	FŐMUNKATÁRS:	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 1 ft 20 kr.	D ^r RUPP KORNÉL	GAAL MÓZES.	Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám. Kéziratokat nem adunk vissza.
Fél évre ... 2 ft 40 kr.			
Egész évre ... 4 ft 80 kr.			
Mejjeleik minden vasárnap.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.		

A MŰELKESEDÉS.

(A nagybácsi levele.)

Nagyban dicsekszel, öcsém, a minapi leveledben. Már hogy mint a Petőfi emlékünnepe a te szavalatod ragadta el a földiket, aztán a polgármester még ott, helyben össze is csókolt, hogy milyen nagy szemefénye vagy te Dongósnak, te, a hazának is reménye s a többi. Mondom, dicsekszel, öcsém. Én pedig ha ott lettem volna, egy pár atyafiságos nyaklevessel lódítalak vala odébb; ha Petőfi ott lett volna, öcsém, én mondom, rémes mérgében lerüg vala a pódiumról és ott hagyja a faképnél Dongóst, a hol ilyen «virágok» teremnek és hirdetik az ő dicsőségét, — ilyen szekundás fráterok, iskolák kapa-kaszakerülői. Mert hát ti vagytok a hazafiak öcsém. Ti magasztalhatjátok legjobban Petőfit, a ki mindenét a hazának adta, ti, a kik enni tudtok, de dolgozni nem akartok és annyit sem törődtek a hazával, mint a Bodri kutyám, a ki megtanulta a mesterségét, a kötelességét megteszi emberül; mig ti, Dongós et comp. jeles virágai, csak arra se becsületek, hogy hasznavehető polgárokka lenni iparkodnátok. Ti azt hiszitek, öcsém, hogy elég a hazát és Petőfit óbégatni; pedig csak korpa közé keveritek mind a kettőt.

Bezzeg az én időmben nem emlegettük annyit a «nemzeti eszmét», mint most, de bottal is belénk verték, hogy a ki a kötelességét nem tette meg, az nem ember, annál kevésbbé hazafi. Ma még a Spitzig Jakab, a handlé is «nemzeti eszmében» utazik; lim-lommá is vált a hazafiság, a miből mindenki vehet, a nélkül, hogy fáradnia kellene érte; — de az effajta magad-szörű hazafiaktól mentsen meg az Isten minden nemzetet.

Azt mondjátok, öcsém, hogy Petőfi szintén rossz deák volt, hát nektek van legtöbb jussotok hozzá; de csak hátrább az agarakkal jeles vitézeim. Lát-szik, hogy asinusok vagytok «ad lyram.» Bizony, ha konyitanátok valamit a klasszikusokhoz, a kiket ti legfölebb valami újmódi bogár-irtó fajtának gondoltok, aztán olvasnátok egyet-mást, Petőfit is, majd meglátnátok, mennyit kellett tanulnia, mig ember vált belőle.

Jobb lesz hát kissé előszedni azokat a könyveket a sutból, aztán megfogadni végre-valahára emberül, hogy különb emberek leszünk az apánknál és meg is tartani emberül.

Az pedig nem esik úgy, mint a subagallér vagy a gomba növekedése, nem is azzal, hogy a szamarak padját ékesítjük drága jelenlétünkkel.

Ha hazafiak kívántok lenni, öcsém, meg kell fogni a dolog végét. A munka és a becsület hazafiság, a kapa-kasza kerülés hazaárulás. Ezt jegyez-zétek meg jól, híres bukott mákvirágok és nagyszájú «hazafiak», és úgy vegyétek nyelvetekre a Petőfik nevét, a kik nem arra valók, hogy bármilyen léha gézengúz a maga czimerévé aljassítsa őket.

Ha kiabáld Petőfit, légy is olyanná, mint Petőfi; érezd, gondold, a mit ő, akard is, a mit ő, tedd is, a mi őt az életben a jelesek padjába ott is legelül ültette. Csakhogy nektek ép ez nem fülük a fogatokhoz — úgy is veszitek hasznát.

Hanem akkor nekem ne is nyafogj, öcsém, a dicsőségedről; mert engem ucsece rád mék, aztán a pipaszárral olyan kúrát rögtönzök, hogy holtod napjáig megemlegeted. Maradván egyéb-iránt, jóakaró

nagybácsid.